

www.e-rara.ch

Tychonis Brahei ... vita

Gassendi, Pierre

Hagae-Comitum, 1655

ETH-Bibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-2568>

Liber quintus.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

TYCHONIS
BRAHEI
VITA.

LIBER QUINTUS.

VELA igitur fecit Tycho ætate penè media, ac iter direxit Rostochium, tum quia & urbem familiarem, & multos in ea amicos ab adolescentia habebat (imprimisque Henricum Bruçæum, cui pridem donârat Quadrantem orichalcicum) tum quia illeic videbatur promptior, commodiorque exscensus, & locus satis opportunus, unde quocumque vocaretur, aut tendere sponte luberet, eò iter institueret; ac ubi interim non-nihil exspectaret, si fortè in patriam; animis mutatis (quod ob bonorum indignationem non desperabat fieri posse, ut eveniret) revocaretur. Cùm appulisset tamen Rostochium, non diù fore illeic ob increbrescentem de peste rumorem, hærendum præsensit. Quare & Organa præcipua eruere è thecis, conditoriisque suis noluit, sed Radium dumtaxat Astronomicum, si quid fortassis videretur observandum, ad manum habuit. Hac verò ratione sub finem Octobris observavit Martem inter Stellas Geminorum versantem, variasque ejus distantias à circumvicinis Stellis denotavit, &, quòd interim alia ratio designandi tempora non suppeteret, ea deduxit ex Stellis Cygni, observando putà perpendiculari, in quæ illæ ex ordine coincidebant cum Stella Polari. Verùm, jam tum peste uberiùs grassante, deflexit in Holsatiam, accessurus ad Henricum Ranzovium, qui peramanter illum ad se, arcemque suam Wandefburgum, non ampliùs dimidio milliaris distantem Hamburgo, invitârat. Illeic humanissimè exceptus, tenere

temere se non potuit, quin Elegiam conderet, quam tamen longiusculam, quippe Hecatonsticha est, non erit forte legere, si heic apponatur, importunum.

Dania, quid merui? quo te, mea Patria, laesi
 Usque aded, ut rebus sis minus aequa meis?
 Scilicet illud erat, tibi quo nocuisse reprehendar,
 Quo majus per me nomen in orbe geras?
 Dic age, quis pro te tot, tantaque fecerat ante,
 Ut veheret famam cuncta per Astra tuam?
 Quid facturus adhuc? quis, quae meliora reliqui,
 Digeret expediens usibus apta suis?
 Mittitor is VVennam, socio comitatus ab uno,
 Secreta Vrania, quem bene nosse putant.
 Venit, & ut vidit spectacula maxima Divae,
 Pauca licet remanent, obstupuisse ferunt.
 Quid faciat rerum ignarus, qui talia pandit,
 Nec conspecta unquam, nec sibi nota prius?
 Adstat inexpertus; Fabricarum nomina quarit:
 Quae reserare nequit, vellicat invidia.
 Nec mirum, meus hunc quia forte instruxerat osor,
 Qui mihi jamdudum clam parit omne malum.
 Hoc quoque sic à te, Tellus nativa, ferendum?
 Haec etiam meritis gratia danda meis,
 Ut quae nosse nequis, carpas, oneresque cavillis,
 Multimodo nostrum deminuasque decus?
 Te celebrem studii meritis celebrare per orbem:
 Tu mihi dic sed, cur detrahis immeritò?
 Haec sed parva puto: longè his graviora ferebam:
 Vix istheic nostri cura, favorque fuit.
 In patria latui, toto penè cognitus orbe;
 Ut multos alios delituisse liquet.
 Sunt alii feudis, titulis, & honoribus aucti,
 Par quibus aut etas, aut genus esse nequit.
 Ast ego Braheus de quimis fratribus unus,
 Et genitus primò, vix reputatus eram.

1597.

Non tamen invideo; miseret magis ista sequuntur,
 Nil quibus est solidi quaeque caduca nimis.
 Vix aliqui nostros ibi suspexere labores;
 Hercules quamvis equiparare licet.
 Alcides fesso, ut fertur, subvenit Olympo,
 Ne rueret praeceps machina vasta Poli.
 Ast, Ptolomae, tuis, Alphonse, Copernice, vestris
 Lapsibus occurrens ipse ego sisto pedes.
 Vt Coeli vestram deluserit orbita curam
 Edocui; licet haec cura stupenda foret.
 Firmavique novis Coeli laquearia fulcris;
 Ne capiat rimas postea, neve ruat.
 Posteritas grato veluti testabitur ore,
 Nostra licet jam nunc gratia muta silet.
 Quanta Mechaonia simul ac effecimus arte,
 Qua facile agrotis languida membra levant.
 Dania, si taceas, Norici, Suecique loquentur,
 Sensit ubi nostram plurimus aeger opem.
 Nec tamen heinc lucrum sectabar, ut undique moris;
 Gratis quippe dabam parta labore gravi.
 Nimirum hoc fuerat, cur tanta odia invida sensi;
 Heinc abitus nostri manat origo vetus.
 Quaeque diu latuit, nec aperte cognita, donec
 Invidia virus qui stabiliret, erat.
 Sic vitium pepulit virtutem, non mala causa;
 Discessu in nostro crimen abesse puta.
 Quantas sustinui curas, impendia quanta,
 Vt fieret celsum, quod meditabar, opus?
 Quam multis etiam Sophia mysteria pandi,
 Quos alui longum sumptibus ipse meis?
 Pluraque praeterea, vereor qua dicere cuncta,
 Ne proprias laudes enumerare ferar.
 Pro quibus, o Superi, mihi gratia reddita talis,
 Sex ego cum natis, matreque ut exsul agam!
 Sum tamen haud exsul, libertas obtigit ampla;
 Exsilium in patria verius ante tuli.

Nunc ego prosper ago ; proprii nunc juris alumnus ;

Nunc mihi pro patria maximus orbis adest.

Excipiunt alii , sic prospiciente Iehova ;

Gratus erit cunctis noster ubique labor,

Tu licet hunc reuens spernas , damnisque fatiges,

O Patria , ô laudis prodiga facta tua.

Ergo ingrata vale : patria est mihi qualibet ora,

Qua volet athereis aqua litare sacris.

Qua volet & nostros agnoscere grata labores,

Qua mihi pro meritis non feret immerita.

Dania sed , fateor , satis inexcusabilis in se est :

Condolet , & propriis ingemit ipsa malis,

Tu quoque , magnanimi Federici heroïca Proles,

Inscius hac culpa , Rex generose , vacas.

Invitisque aliis , animus quibus integer , ista

Fiunt : Dii faciant non mage prava sequi.

Sunt aliqui pauci , quibus haud tamen ipse nocebam ,

Qui mihi , qua possunt arte , doloque nocent.

Hi valeant , meritisque suis , qua digna reportent ,

Vindictis ut statuent iussa verenda Dei.

Salve Ranzoum , venerande Henrice , propago,

Vraniam primus qui capis hospitio

Heic , ubi vicinis Hamburgi mœnibus altis ,

VVandesburga novas arx habet alta domos.

Quas tibi construxit memoratus is optimus Heros,

Octo gerens vita lustra peracta sua.

Det Deus astrigeri sapiens moderator Olympi

Nos hac utiliter sorte , locoque frui ;

Ipsius ut cunctis pateant miracula terris,

Æthere in abstruso qua latuere diu.

Quin tua , Ranzovi , donec tibi sidera Cœlum

Vindicat , Hospitii fama superstes erit.

Quoniam verò mens Tychoni non fuit sedem illeic fixam habere , & ab usque communicatis cum optimo Curtio consiliis , menti semper defixum habuit , & spem , & rationem studiorum ponendam esse in Cæsare : ideò re deliberata cum Ranzovio , curaturum se Ranzovius

1597. recepit; ut Colonienſis Elector, cui Caſar multum tribueret, literas ad ipſum haud vulgareis daret, & alias quoque de meliore nota ſcriberet ad Ioannem Barvvitium, qui à Secretis Caſari, nihil non apud illum poſſet (cùm & aliunde meritorum Tychonis foris conſcius, re conſtante ex ſubſcriptione relati antè diplomatis) idque, quò negotium ut certius, ita citius promoveretur. Ipſe quoque Tycho ad Hagedolpho Corraducio Procancellario intercedente, ad eundem ſcopum collinearet. Cùm noſſet verò Imperatori mirè placere Machinas raro artificio ſpectabileis, & ſtudia etiam Chymica à ſolertioribus exulta; idè cogitavit edere quam-primùm Aſtronomiæ ſuæ Mechanicam partem, ut ipſi illam nuncuparet, exemplumque tranſmitteret, in quo non modò conſpicerentur, tot Organorum exquisitorum, quæ ſecum deveheret, icones, ſed ad calcem quoque ſignificaretur quantum ſtudio, & operæ circa Chymiam ab ipſa uſque adoleſcentia impendiſſet. Itaque, quia jam in Huenna curârât non adificiorum, & Inſulæ modò, ſed præcipuorum etiam quorumque organorum iconas quâ æri, quâ buxo incidi, ac deſcriptionem quoque adumbrârât, quam adhibiturus eſſet ſingulis; idè cælaturas digeſſit, deſcriptioneſque omnium abſolvit; ac evocavit Hamburgo Philippum de Ohr Chalcographum, cui devectum Huennâ Typographon committeret, ac unâ totius Operis excudendi curam. Ipſe Præſationem interim conſcripſit, qua nuncupato Caſari Opere, tum inſinuavit, quid discriminis inter uſurpata à veteribus, ſuaque Inſtrumenta foret; tum declaravit ſe *Primo loco* exhibiturum organa obſervandis Altitudinibus, Azimuthiſque comparata (*Quadranteiſque* potiſſimum) *Secundò* Armillas tam Zodiacaleis longitudinibus, & latitudinibus, quàm Æquatorias, rectis Aſcenſionibus, Declinationibuſque deſignandis idoneas. *Tertiò* Organa alia (& Sextanteis præſertim) intercapedinibus ſcrutandis inſervientia: *Quartò* nonnulla minutiora; tum illa quoque demùm recensuit, quæ quaſi parerga adhibita voluit.

Dicendum heic foret de ipſis Organis, quæ deinceps ſua ſerie deſcripta, deſcriptaque habentur; at debent, quæ fuere ſuperiùs de ipſis dicta, ſufficere; attingendumque ſolùm jam eſt, quid fuerit ſubinde attextum. Attextit ille igitur quandam ſuæ vitæ quaſi Synopſin, cum

Observationum progressu à vocatis Puerilibus, per Juvenileis, in Virileis; cum recensione eorum; quæ à xxv. potissimum annis circa Solem, Lunam, ac Stellas, tam Inerranteis, quàm Erranteis, ipsamque etiam Novam, & circa Cometas quoque præstitit; commemoratis præterea ad calcem Astrologicis, Spagiricisque, seu Chymicis, de quibus mox antè præmonuimus, studiis. Subjectit verò cohærenter, & quasi occasione pagellarum vacantium, memoratas illas tam Curtii, quàm Magini Epistolas, & mentione etiam decreti Venetorum facta. Tum se expetere declaravit, communicari secum maturè observationes organis à Magino descriptis peractas, *quod nunc, inquit, commodius fieri posse existimo; siquidem in Germania degam, atque hoc tempore prope Hamburgum, Emporium celebre (quod cum Italia quoque plurima habet commercia) in arce quadam Ranzoviana subsistam, aut etiam, si alibi fortè post-hac in Teutonia fuerim, id quicquid erit, facile me inveniat*: Tum adhortatus Venetos est, ut exsequutioni heroicum adeò, ac liberale decretum mandarent, destinantes idoneum Observatorem Alexandriam, ut, cum verisimile foret Ptolemæum exquisitè adnotasse Poli in ea urbe altitudinem, exploraretur num eadem jam, quindecim nempe post sæculis, altitudo perseveraret, an variata foret aliquatenus, ut Mathematici quidam Itali (maximèque Dominicus Maria, Præceptor Copernici) suspicati fuerant; ac non modò id exploraretur, & per Meridianas quidem tam Solis, quàm Fixarum altitudines; sed Stellæ quoque ad usque Canopum nobis Borealibus inconstituta, cum nobis conspicuis sic compararentur, ut restitutis illarum locis observationes veterum illic peractæ possent expendi. Ego verò, inquit, *quantum in me est, huic negotio auxiliatrices etiam ferre manus, sive Instrumenta, & media ordinando, sive ea, quæ faciendæ sunt, præscribendo, nullatenus erga vos meo defuturus sum officio, quod vobis omni cum obsequio semper reverenter offero; quamvis non dissitear inveniri in Italia, &c.*

Postremò Appendicem adjunxit de Architectonicis Structuris, quæ Observationibus Astronomicis sint præsertim congruæ. Eas autem describens expetit imprimis, ut & locus editus sit, quò Horizon undique pateat; & aliunde procul à turba, ut otio frui Philosophico liceat. Deinde, cum cuivis non contingat, aut nasci, aut degere posse in locis Australioribus, ubi rectior Sphæra, & serenitas crebrior; oportere ait ea esse contentum loci, & temporis occasione, quæ ad manum

1597. fuerit, & incommoda, si quæ incidant, constante diligentia superare. Habere etiam Arctoam eam sua commoda, ob longiores noctes, quodque, inquit, intento suo gelu, spirantibus præsertim Borealibus ventis, ærem ita depuret, & extenuet, ut pluribus sæpenumero continuis diebus defœcatissimus sit; adeo ut Stella noctu quam-maximè fulgeant, atque scintillent; cum tamen in Australioribus regionibus creberrimè aut Cælum aliàs nubibus obductum udum sit, & cælestibus considerationibus minus pateat. Meminit subinde Land-gravium exoptasse sibi (nimirum Tychohi) Australiorem sedem; idque, inquit, optima intentione eum fecisse non est dubium, fortè etiam quòd me isthuc alliceret: atqui ego, pergito, existimo in Dania non pauciores, quam vel in Hæsia, aut quavis alia Germania parte (uti de cæteris Europæ regionibus nunc non dicam) obtineri posse Siderum observationes; nisi quod nonnullæ Stelle in Australioribus plagis orientantur, quæ in Borea perpetuò latent: quod tamen non magni est momenti, nec ad Astronomiæ restaurationem admodum conducit. Testari id poterunt, ita adhuc pergito, Libri unus, & viginti manu-scripti, qui penes me sunt, totidem amorum accuratissimas observationes in Dania peractas complectentes; quot, & quales vix alibi, ut ut in magis Meridionali regione, à quoquam interea (absit invidia dicto) obtentas esse arbitror: In quibus non solum omnium Planetarum singulis annis, & ne quidem Mercurio rarius, ob minorem à Sole digressionem apparente, loca, & vicissitudines crebrò, & multifariam explorata habentur; sed & Inerrantium Stellarum, quotquot visui utcumque patent, positus subtilissimè denotati sunt.

Quod ad ædificia demum attinet; ea ferè scribit, quæ ipse in praxin deduxit, quæque intelligi ex ante-dictis licet. Unde & adhibet, quasi in exemplum, Ortographum, Iconographiamque tam Uraniburgi, quam Stellæburgi, unà cum appositis singularum partium descriptionibus, Topographiamque etiam Insulæ, cui quod subjicit, non videtur heic prætereundum. *Insumsi autem, inquit, in huc omnia ultra Tornam auri. Quocumque enim, sive è Beneficis regiis, sive propriis redditibus annuis conquirere licuit, in eos usus expendebam: ut de molestis, & laboribus ingentibus, quos isthæic per annos xxxj. sustinui, nihil addam. Ex his, & aliis quivis cordatus facile æstimare poterit, me non-nisi gravissimis de causis, præsertimque in hac quinquagenaria ætate, & magna familia copia, Insulam tanti constantem, unaque Patriam dulcissimam, inque ea sanguine junctos, atque amicos quam-plurimos deseruisse. Quæ verò, quantaque me ad hoc impulerint, volens heic subtriceo. Interim serenissimum Regem meum Christianum IV. Dominum clementissimum, qui laudatissima*

tissima memoria Patri Friderico Regi horum istheic Fundatori, & Promotori nuper ^{1597.} successit, lubens excusatum habeo. Neque enim ambigo, si tempestivè & sufficienter, quæ hoc negotium Regno fortassis non inhonorificum concernunt, ipsi proposita fuissent; quin pro ea, quæ est, heroica natura, & ingenio perspicaci, generosoque animo, & ad ingenuas artes propenso excellenter præditus, hac Regibus dignissima studia clementer, & liberaliter in suo Regno conservaturus, ac perpetuaturus fuisset. Sed fortè sic erat in fatis, quo Astronomiæ restauratio latius promulgaretur, atque universalior redderetur. Quin & hoc quivis faciliè perpendet, quàm seriè & enixè Astronomiæ restauratio nobis cordi sit, cum tot labores, atque impensas, tot conturbationes, & adversitates ejus causa fortiter ferre voluerim; adèò ut, ne patriam quidem, ac charissima quæque derelinquere dubitârim.

Tantus amor nobis Astrorum expangere normas!

Neque verò sunt etiam heic carmina illa reticenda, quæ inter describendum Uraniburgum illi exciderunt.

*Urania sacrata domus, specula inclyta Cœli,
 Excelsa fundata loco, firmataque vallis,
 Arboribusque, herbisque tuis circumfusa in hortis;
 Quæ ter septenos lustrasti cuncta per annos
 Sidera, dum caput augustum sustollis Olympo;
 Sic cine spreta jaces? sic nunc orbata quiescis?
 Forsitan id Superis visum, quibus enthea cura:
 Ne magna exiguis stringanter munera claustris.
 Sic volvunt; variantque vices terrestria quæque;
 Sit tibi laus soli, qui Cœlum, & Sidera torques.*

Sed hæc quidem de Opere illo, cui tum Wandesburgi excuso factus titulus, Tychonis Brahe Astronomiæ instaurata Mechanica; idque cum subjuncta, non Tychonis ipsius effigie, ut in Norimbergensi editione; sed imagine illa, cui fuisse adscriptum superiùs memoravimus: *Suspiciendo despicio*, uti & alia ipsi obversa opposita fuit ad Operis calcem, cum hac adscriptione: *Despiciendo suspicio*. Dies porrò ad quem factam Nuncupationem retulit, fuit ultimus anni, seu Peridiæ Kalendas Januariarum, ut foret occasio transmittendi Librum, quasi Strenam ad Cæsarem. Transmisit verò etiam exemplum MS. Catalogi, quem tempestivè absolverat mille Affixarum Stellarum (ducentis nempe interitis, additisque ad octingentas, quarum in Libro de Nova Stella Canonica expositio est) idque præmissa; quasi in locum Præfationis

1598. Epistola, ad diem Januarii secundam relata. Deduxit fusiufculè in ea quid fuisset à Majoribus, quid à seipso præstitum circa observationem, conignationemque Stellarum Inerrantium; & cujusmodi essent quædam Tabulæ Catalogo transmissio subjunctæ. Quia enim fuit Longitudo, Latitudoque Stellarum relata ad annum completum M. DC. idèd attextuit duas Tabulas, quarum in Progymnasmatibus altera antecedit, altera consequitur Canonicam expositionem de Stellarum progressu in longitudinem per annos antecedentes, perque consequentes ducentos. Tabulam item, quæ ibidem exstat, continens centum selectarum Stellarum Ascensiones rectas, & Declinationes ad annos completos M. DC. & M. DCC. Tabulam quoque Refractionum, quæ in eodem Libro, ac præterea Tabulas duas continenteis Longitudinem, Latitudinem, Ascensionem rectam, & Declinationem xxxvj. Stellarum, xij. ex Zodiaco, xij. Borealium, xij. Australium, tam secundum ipsum, quàm secundum Alphonsum, & Copernicum; ut quid inter istos, ipsumque foret discriminis, constaret. Pertexuit & usum harum Tabularum, primarumque duarum speciatim, in quarum exemplum Natale ipsius Imperatoris tempus assumens, ipsum retulit ad annum 1552. & diem Julij 18. Ad Præfationem ut redeam, illam hisce verbis conclusit. *Tibi vero, Augustissime Imperator, hanc à nobis multis annis exantlatam, & tandem canonicè descriptam Stellarum Inerrantium expositionem submisit, & reverenter omnium primò offerendam censuimus, ut tua clementissima voluntate hæc ipsa suscipiens, me, & ea, quæ tracto cælestia, & sublimia exercitia in posterum Cæsareo favore, atque clementia complecti non dedigneris. Hanc igitur ipsam instantis hujus anni strenulam, ut tua Imperatoria Majestas clementi vultu accipiat, & excipiat, summa demissione rogo. Cui me, meaque studia omnia ad obsequia quavis pro virili præstanda paratissima, quàm humillimè voveo. Dabantur prope Hamburgum in arce Rantzoviana VVandesburgo, circa terminos Germaniæ & Cimbricæ Chersonesi, Anno 1598. postridie Kalendarum Januarij.*

Quod heic dicit Catalogum fuisse Cæsari primò offerendum, facit, ut observem curasse Tychonem per hæc tempora plura per Studiosos excubiri memorati Catalogi, Præfationisque, & adjunctorum, quæ ad varios mitteret, exempla. Quippe aliqua destinavit ad celebres quæque Europæ Academies, testaturque Keplerus se unum, cùm ab eo in Styriam rediret, habuisse, quod ad Academiam Viennensem (quoniam eò quapiam occasione erat digressurus) deferret. Ubi notandum,

cum Kepplerus Catalogum sibi ex eo descripsisset, descriptum hunc 1598.
 esse, quem Suum appellat, cum ad Tabularum Rudolphinarum cal-
 cem recenset, quid discriminis circa aliquarum Stellarum designa-
 tionem adnotarit. Destinavit & aliqua ad Mathematicos præcipuos,
 imprimis verò ad Maginum, qui Hipparchi commendationem ex
 primo Progymnasmatum Libro referens, addensque Ptolemæum
 ejus vestigia insequutum nomen obtinuisse Principis Astronomiæ, ha-
 beri id dicit in Præfatione, quam, inquit, ad Rodulphum secundum de In-
 errantium Stellarum verificatione conscripsit, & mihi manuscriptam, cum ea-
 rumdem Stellarum absolutissimo Catalogo communicavit, ubi censet descriptionem
 Stellarum, Fixarum, quæ ex Ptolemæi magna Constructione ad nos propagata est,
 fuisse ipsiusmet Hipparchi. Denique destinavit etiam ad Magnates ali-
 quos, literarumque, & literatorum Wolfgangum Theodoricum, Salisburgensem
 Archiepiscopum, quod mihi aliquando, erudito Roboreo interce-
 dente, concessit in manus. Fuit vero Catalogus cum adjunctis ma-
 gnificè compactus in unum cum Mechanica Codicem, in cujus pagina
 Mechanices titulum præcedente exaratum manu hoc fuit. Illustrissimum,
 & Reverendissimo Principi, ac Domino, Domino Wolfgango Theodorico Archiepis-
 copo Salisburgensi, & Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, Domino suo clementissimo.

*Accipe clementi, Princeps VVolfgange, favore
 Organa fidereas apta notare vias.*

*His ter septenos lustravimus Astra per annos:
 Sustinuit tantum donec Huemæ decus.*

*Ast ubi tam grandeis ea parvula ferre triumphos.
 Amplius haud valuit, fataque versa retrò:*

*Provida Diva Poli, cernens instare ruinam,
 Transtulit hæc aliò, quò magis tuta forent.*

*Indignum reputans sua Sacra perire sub Arcto,
 Qualia vix alibi splendidus Auster habet.*

*Ergo Cesaribus nunc consecratque, dicatque,
 Fultra sub auspiciis, Magne Rudolphe, tuis.*

*Illustrissimæ, & Reverendissimæ Celsitudinis vestræ summisæ addictissimus Tycho
 Brahe dd. Subscripsit nimirum Tycho manu propria. Pagina verò an-
 tecedens Præfationem, cum Catalogo, sic habet.*

1597.

Hos quoque stelliferos caepe, Princeps inclyte, factus,
Quos operosa diu noxque, diesque dedit.

Debuerant equidem quibus orti, fulgere in oris,

Et jubar heinc imos spargere ad Antipodas:

Ni Superis aliter visum, qui fata gubernant,

Vraniæque aliter, quæ sua Sacra fovet.

Nescia contemni, fraudari, odia invida noxas,

Censurasque rudeis, Sorditiemque pati,

Plurima quæque aliàs fanda, atque infanda tulisset,

Regna nisi mallet nunc peregrina sequi.

Nec peregrina tamen; Cælum tota undique Tellus

Suspicit, æthereis, invigilatque viis.

Prosperiora igitur cælestia Numina spondent:

Tanta nec ingratis sunt peritura viris.

Cùm sit porro de hoc Codice quidpiam iterum infrà attingendum, juvat heic solum circa Stellarum Catalogum subjicere, consentire cum quidem parte maxima, tam cum inserto in Librum primum Progymnasmatum, circa octingentas Stellas, quàm cum Kepplerino circa ducentas additas; sed & præferre aliquid tamen non contemnendi discriminis, quod si hic locus pateretur, non invitus in gratiam Studioforum commemorarem. Quippe præter Stellas plus minus viginti, quarum Longitudo, Latitudòve non ampliùs differt, quàm minuti dimidio; sunt ultra triginta, quarum aliquæ differunt, non minutis modò uno, sex, septem, novem, decem, viginti, triginta sex; verùm etiam gradibus uno, duobus, quatuor, quinque, octo, decem. Alias fortassis dabitur occasio commodior ista recensendi; observo dumtaxat videri tam hunc, quàm Kepplerinum Catalogum, eosque, quos ille Longimontani, & Piferi, ut à suo interdum discrepanteis, citat, non videri ex eodem quasi prototypo, ectypove descriptos; quandò præter mox insinuata discrimina, Stellæ pleræque aliter in hoc, quàm in illis indigitantur; habenturque in hoc ex constellatione Ophiuchi Stellæ xij. quas Kepplerus suo defecisse testatur; itemque una in Geminis, una in Ophiuco, una in Eridano; quarum ille non meminit; ac nomina etiam duarum in Cycno Stellarum, quæ ille non apposuit. Sed heic quidem hac de re nimis.

Cùm providisset intereà Tycho duas fore insequente Februario
Eclip-

Eclipsis, alteram Lunæ, alteram Solis; idè aliqua Instrumenta suis è thecis eduxerat, Quadrantemque, & Armillas speciatim, quibus etiam observavit attolli Wandesburgi Polum grad. 53. min. 36. Quamquam & ut educeret, non postrema illi fuit causa prona voluntas Joannis Molleri, Mathematici Brandenburgici, qui tempore quidem coronationis Regis illum in Huenna inviserat; sed non satis tamen pro voto morari cum ipso potuerat: & cum deinceps Regina fuit Brandeburgo deducta in Daniam, sese in comitatum dedit; & non reperto illeic Tychone, ad eum in Holsatiam destexit. Fuit ipsi, ut Mathematicum ingenium, sic manus ad Mechanicam huc facientem industria; unde & obsequio affectus pleno accedente, quandiu cum Tychone illeic fuit, Studioforum, quos Tycho semper sustentabat, pensis, & laboribus præfuit, ac postea discedens pollicitus est, ubicumque Tycho sedem poneret, se ad ipsum, veniã à suo Principe impetratã convolaturum. Quod idem quoque pollicitus David Fabricius Frisius est, qui ipsius famã permotus eum illeic morantem invenit, & suam in observando industriam eximiè probavit. Sed de Eclipsibus ut dicam, contigit ea, quæ Lunæ fuit, die ejus mensis x. manè; cumque deserit Lunã jam infra horizontem demersã, deduxit, calculo adjuvante, contigisse Uraniburgi ejus Medium hora 6. min. 7. Non fuit autem, ut sperãrat, totalis; siquidem superfuit per summum defectum digiti dimidium. Ad Solarem quod attinet, observavit illam die ejusdem mensis xxiv. etiam manè: & ex initio, quod adnotavit hora 9. min. 52. aliisque phasibus, deduxit Medium fuisse Uraniburgi, tribus circiter gradibus orientioris, hora 11. ac min. 16. idque cum defectu digitorum 9. min. 20. Nihil morandum interrim est, quod Kepplerus in Opticis scripsit, fuisse hanc Eclipsin in Huenna Daniæ à quodam Tychonis studioso contemplationis hujus causa in Insula versante, observatam: siquidem ipsemet se postea in Rudolphinis Tabulis fuisse hallucinatum ait, agnoscitque observationem, qua Finis proditur hora 12. min. 32. neque Tychonis esse, neque Uraniburgicam omninò, sed Davidis Origani Francofurti ad Oderam commorantis.

Quo loco id videtur adnotatu dignum, quod ipse Origanus de se hujusce Eclipsios occasione narrat. Videlicet, cum in prioris Ephemeridum editione deduxisset, supputatione ex Prutenicis Tabulis con-

1597. facta, debere Eclipses initium Francofurti contingere hora 8. min. 50¹/₂. ac totalem penè futuram (digitorum quippe 11. min. 57¹/₂.) idèd fuisse maturè se ad observationem illius accinctum, & plerique quidem Academia collegis, studiosisque adstantibus. Evenisse autem, ut initium contigerit, lesqui-horâ tardiùs; quippe hora 10. min. 20. & defectus summus non fuerit, nisi digitorum 9. aut perparum ampliùs: ne de duratione aliquid adjiciam, quæ fuit etiam dimidio horæ, aut aliquid ampliùs, prædictione minor. Fuisse proinde occasionem factam calumniandi & artem, & artificem; utcumque ipse quidem rectè calculos ex datis Tabulis subduxisset. Subjicit verò, *Calculus autem Tychonicus adèd exquisitè quoad tempus, & quantitatem cum observationibus consentit, ut postquam Tabulas Tychonicas nactus sum, communicante mihi illas circa Pentecostes ferias anni M. DC. II. doctissimo viro Ioanne Mollero Illustrissimi Electoris Brandenburgici Domini mei clementissimi Mathematico præstantissimo, amico meo singulari, & ex iis in hanc Eclipsim inquisivi, summo opere admiratus fuerim, tam accuratam limitationem in motibus Solis, & Luna Tychonem adhibere potuisse, ne à meis observationibus calculus quidquam etiam serè desisteret.* Supposuit autem Origanus meridianum Francofurtensem duodecim minutis temporariis ab Uraniburgico distare.

Non multò post accepit Tycho Uratislaviâ literas à Jacobo Monavio, ex quibus novit Longomontanum tum eò accessisse, tum fuisse discessurum Lipsiam: quare literas ad eum Lipsiam dedit, hortatusque est, ut ad se, priùsquàm Wandensburgo digrederetur, accederet: quippe esse aliqua, de quibus agere præsens cum ipso vellet, neque tamen commodum foret ea chartis committere. Et, si, inquit, *viaticum tibi ad manus non est, mutuò ab aliquo pete, vel oppignera quid à me, qualecumque tandem sit, bona fide redimendum: aut aliquis pro te spondeat; faxo, ut illi sit indenime. Non est, quòd verearis, ne te heic ultra voluntatem detineam: nam ipsemet non constitui heic diù manere.* Et statim, *Vide jam, mi Christiernè, ne fallas expectationem meam; sed quam-primum te heic sistas. Invenies me vicissim gratum, ut hujus pro me suscepti itineris non pariteat.* Expetebat porrò illum maximè, ut absolveretur Theoria Lunæ, & qui quaterniones primo Progymnasmatum libro deerant, mandari typis Hamburgi possent, ac in exempla inseri, quæ integra deinceps transferrentur. Nam ipse quidem unum jam prælo quaternionem expreserat; sed resisterat in eo tamen, tum quòd scateret mendis typographicis,

phicis, tum quòd Eclipses nuperæ aliquid adhuc ad perfectam Lunæ Theoriam deesse insinuassent. Interim verò, quia nôrat ex præteritarum Nundinarum Catalogo, exstare Nicolai Everhardi Ephemeridas, ex Novis Tabulis (ut titulo quidem præferebatur) quæ Hamburgi venales non forent; adjecit, ut earum exemplum deferret, & si quid præterea, quod nosset fore gratum, occurreret; innuit, quàm grâtè habiturus esset, rescire ex ipso quales essent Libri, & Manuscripti potissimum (ac venales-ne, & quo pretio) quos penes Wittichii fororem, Monavio ducente, vidisset. Denique verò, quia superiore anno Raimarus Ursus, ille Dithmarus, Librum Pragæ ediderat de Astronomicis Hypothesibus, in quo Rothmannum quidem, & Roëflinum variis probris onerat, sed Tychonem innumeris, occasione eorum, quæ de se in Epistolis ejus legerat: idèd, cùm ejusmodi Liber ad Tychonis manus recens pervenisset, isthæc occasione ipsius literis inseruit, *Vidisti proculdubio Plagiarium mei, impuri illius Vrsi, maledicentissimum scriptum, in quo præter alia innumera convitia, meo, & meorum honori non parcat. Ego quidem refutatione illum indignum censeo, cùm omneis modestiæ limites, imò honestatis longè transcendiderit: efficiam tamen, ut non impunè ferat. Cùm tibi de plagio ipsius, tum quoque omnibus circumstantiis, procul dubio ex aliorum, qui tunc adfuerunt, relatu immotuerit; rogo in charta designare velis, quicquid hac de re à tuis apud me commilitationibus inaudivisti (ego quidem nonnulla adhuc recordor; sed poterunt aliqua tanto temporis intervallo, & inter tot alias curas mihi facile excidisse) tum quoque quid alii in Academiis, ubi interea fuisti, de hoc maledico scripto sentiant. Verùm, ut tecum plenius, non tantùm de hoc negotio, quod ex alto despicio, sed & de aliis quibusdam longè majoris momenti loqui queam, cuperem quam-maximè, ut antequàm heinc, &c. Fuere autem hæ literæ xxiv. die Martii datæ, ac subsequenti etiam aliæ ejusdem planè argumenti die Aprilis xj. Verùm cùm illas Longomontanus accepisset Rostochii, Wandenburgum quidem advenit; sed brevi tamen exinde domum, ut componeret res suas, discessit.*

Sub idem tempus, cùm Tycho habuisset, quas literas Joannes Keplerus ad ipsum in Daniam destinaverat (& quibus tamen, ut redderentur ferius, discessus ex Dania occasione fuerat) ad illas respondit. Nimirum Keplerus ante annos quatuor è Wirtembergia patria evocatus in Styriam; ut Mathesin Gratii publicè doceret, tametsi valde juvenis (natus quippe Wilæ oppido Imperii, sed Wirtembergici

1598. agri, desinente anno lxxj. seu die Decembris xxvij. hora à meridie sesquifecunda; & aggressus Tubingæ an. lxxxix. studium Philosophicum; ac biennio post, Mœstlino monstrante Mathematicum) conscripserat jam anno xcv. suum Prodigium, seu Cosmographicum Mysterium, *De admirabili proportione Orbium Cœlestium, deque causis Colorum numeri, magnitudinis, motuumque periodicorum genuinis, & propriis, demonstratum per quinque regularia corpora Geometrica.* Cumque is Liber anno post fuisset Tubingæ editus, & Catalogo Nundinarum Vernalium, quas Tychonis discessus consequutus fuit, interscriptus, requisierat statim Keplerus, missis exemplis, ac literis, quod ferrent de eo iudicium, uti Galileus, Maginus, aliique viri celebres, sic ipse potissimum Tycho, quem ex Mœstlino esse habendum, quasi Antesignanum nôrat. Adde quod reputârat Librum non fore illi prorsus ingratum, vel eo nomine, quod ejus mentionem aliquoties fecisset, ac speciatim capite primo, occasione probatâ sibi Hypotheseos Copernici, ac huiusmodi quidem verbis: *Vidit hoc felicissimus ille Tycho Brahe, Astronomus omni celebratione major, qui quamvis omnino de loco Terra à Copernico dissentiret, tamen ex eo retinuit id, cujus gratiâ rerum hæcenus incognitarum causas habemus; Solem nempe esse centrum quinque Planetarum.* Itaque Tycho literis, Librique exemplo pellectis, responsum dedit, cujus argumentum hoc erat, inquit ipse Keplerus, *uti suspensis speculationibus a priori descendentibus, animum potius ad observationes, quas simul offerebat, considerandas adjicerem, inque iis primo gradu factò, postea demum ad causas ascenderem, & tale quid in sua potius Hypothesi, quam ipse Copernicana veriore censebat, comminiscerer: denique, ut ad ipsum me conferrem; quippe qui jam mare transisset.*

Dimisit deinde Tycho Tegnagelium, vere ruente, in Hollandiam, ac illi commisit, inter cætera, Librorum à se typis mandatorum exempla, offerenda cum literis Mauritio Nassavio, Principi virtute bellica illustri, & Matheos perquam studioso, qui ut munus gratè accepit, & perhumaniter rescripsit, ita se daturum operam recepit, ut Tycho evocaretur ab Ordinibus, ac tam præclara studia impensis liberalibus foverentur. Idem recepit quoque Barneveldius, auctoritatis apud Ordines magnæ: & Josephus etiam Scaliger, cui, tanquam viro nominis inter literatos magni, multum tribuebatur, pollicitus est nihil se intermissurum, quò minùs res perficeretur, ac vereri se solùm

contestatus est, ne consiliis Ordinum lentè admodum procedentibus, is honos Regioni, & sibi voluptas pelliciendi ad se tanti viri præriperetur. Et certè Cæsar, re cognita, mandârat jam Procancellario, ut Tychonem accerferet, fidem illi faciens, fore, ut apud se exciperetur pro meritis, ac ut ejus studiis promovendis nihil prorsùs deesset. Hinc per eam ætatem literas non unas, ut à Coraducio, ita ab Hagedio accepit, quibus ut in Bohemiam quamprimùm accederet, fuit sollicitatus; & Ranzovius literas quoque à Coloniensi Electore habuit, quibus sperare se optimè de accessu Tychonis ad Cæsarem significavit; adjecitque, si præter suam omnem expectationem contingeret, ut illius studiis non satis liberaliter consulere à Cæsare, se id ipsum summa animi alacritate præstiturum. Hacce de causa rescribens Tycho ad Scaligerum, & Librorum exempla transmittens (imprimisque de Nova Stella, in quo insigne ejus elogium) tum gratias egit pro tanto affectu, tum declaravit se non invitè in Bataviam demigraturum, quippe placere sibi solertia ejus regionis ingenia; at obstare, quòd, dum per annum in ipsis Germaniæ, ac Daniæ finibus moratur (ut videat, num interim patria, cujus amore distinetur, saniora capiat consilia) inviteretur à Cæsare, ac in eo sit, ut Pragam ad ipsum contendat. Quod si fortè ea profectio pro votis non successerit, Ordinesque se, & sua studia pro illius adhortatione, & hospitio excipere, & liberaliter profequi, ut alia solent, voluerint, se haud illubenter, cum toto apparatu Astronomico, ad eos concessurum.

Atque hæc quidem literæ fuere Wandesburgi ex arce Ranzoviana, die xxiiij. Augusti conscriptæ: quò magis est mirum Keplerum, cùm de Eclipsi Lunæ totali, quæ die sexta ejusdem mensis fuit observata, loquitur, referre ejus observationem, quasi à Tychone habitam Wittembergæ. Scilicet illa adhuc fuit, tum observata Wandesburgi, tum ratione habita Uraniburgici Meridiani, relata ad horam ejus diei 7. cum min. 37. & Tycho illeinc non discessit, neque Wittebergam pervenit, nisi procedente autumno. Deduxit porrò quidem secum filios, studiososque, ac transtulit simul apparatus Organicum; at reliquit tamen uxorem, & filias, cum parte majore suppellectilis; videlicet quasi semper ambigens de peregrinationis successu. Quòd cæpto autem itinere, non Pragam usque perrexit, sed Wittebergæ constitit (ubi usus est ædibus, consuetudineque carissimi Jesseni) causa qui-

1598. dem fuit, quòd & Pragæ grassari pestem, & Cæsarem ea de causa ab-
 iisse Pilsenam inaudiit; sed fecit etiam maximè, tum quòd expeteret
 uberiùs quale crearetur sui desiderium apud Cæsarem experiri, tum
 quòd cogitaret posse illeic se subijcere prælo quatuor, aut quinque re-
 tiduos circa Theoriam Lunæ quaterniones (duobus jam antè Ham-
 burgi cufis) sicque Librum primum Progymnasmatum integrum in
 Bohemiam transferre. Quin-etiam, quia Longomontanus speim fece-
 rat brevi absolvendi suæ pro Tychone Responfionis, adversùs Crai-
 gium, de quo jam antè dictum est, speravit posse se quoque illam ita
 prælo subijcere, ut ex illius accessione Tomus de Cometa effectus
 completior, deferri quoque eòdem posset: quocirca & illeinc non di-
 scedere antè hiemem exactam constituit. Hac certè de causa ipso anni
 finè rescribens ad Longomontanum, qui è patria rediens Wandefbur-
 gum accesserat, & muliebrem illeic familiam (donec Andreas famulus
 à se rediret, ac ubi esset, & quì valeret, renuntiaret) suâ recreabat
 præfentiâ, significavit velle se, præter quaterniones, quos sub prælo
 haberet, duos illos recudere, quos ille fuisse corruptè adeò Hamburgi
 cufos querebatur; cùm & posterior etiam recusus, quàm antè inemen-
 datior, foret. Aperuìt etiam, quo desiderio maturari ab illo vellet re-
 futationem Craigii, ut posset quoque mandari typis.

Ut constet verò quanto affectu in virum semper fuerit, *Si res, in-
 quit, tua ullo modo id ferent, ut ad me accedere possis, feceris mihi rem apprime
 gratam, nec tibi infrugiseram. Cùm enim antea à te intellexerim, & hæc tua literæ
 (scilicet Wandefburgi datæ) non obscure insinuent, quòd in Academiam
 aliquam exteram ascendere cupias, ubi secundum conditionem, atque etatem ho-
 neste vivere possis; poterit id sanè aliquantisper non incommodè fieri, donec di-
 vina providentia res meæ quietum, & certum locum in portu exoptato, & firmo,
 concedente, uti spero, Casare, obtinuerint. Tunc melius tibi, & tuis commodis
 prospicere non omittam; interim etiam de liberali sustentatione meis sumptibus tibi
 providebo, nec quicquam tibi deesse patiar, quòd opportuna vivendi ratio exi-
 gat: atque ubi præfens fueris (neque enim de tua erga me voluntate, aut obse-
 quio quidquam dubito) plenius de iis, quæ tibi usui esse poterint, inter nos age-
 mus. Ac statim, Tu verò, mi dilectissime Domine Christierne, te in quam-
 primum resolve: Ego tibi, & tuis commodis, quantum in me est, nullatenus sum
 defuturus, sed omni benevolentia, & ad meliora semper promovendi amore, & ani-
 mi propensitate prosequar: idque reipsâ, potiusquam verbis, quam-primum se occasio
 obtu-*

obtulerit, ostendam. Eodem spectant quoque aliæ literæ die xj. Januarii 1599. insequentis conscriptæ. Addit verò in ipsis Tycho non putare se, ut Ursus ille Professionem Mathematicam Pragæ adeptus, adventum operariatur suum; quare & se operam daturum, ut Longomontanus illi substituatur; Sin Witteberga magis arrideat, adesse illeic Professore, qui Urso lubens successurus, locum lubens cessurus sit. Præterea autem literas hæc Longomontano redditas fuisse, non Wandenburgi, unde abierat, sed alteras Ripis, alteras Rostochii. Præterea rursus, cum providisset fore se diutulè Wittebergæ, fuisse assensum Tengnægelio exoptanti Italiam per Hiemem invisere, ac illi idcirco literas dedisse cum ad alios, tum ad Maginum, qui ipsum Bononiâ sub anni initium transeuntem, Romamque pergentem, perquam benevolè excepit.

Contigit interea, hoc est die mensis Januarii ultima, Eclipsis in Luna totalis, quæ Wittebergæ observata, non parùm laboris Tychoni creavit. Nam retulit eam quidem respectu Uraniburgici Meridiani ad horam matutinam 5. & min. 50. (habitâ nempe Meridianorum differentiâ minorum 4. uti ex descriptione Eclipseos, quam Melchior Jostelius Tychonis consilio evulgavit, constat) sed interim tamen, quòd Tabulæ motuum, quas putabat se tot jam tentamentis rectè instituisse, quibusque edendis jam tum incumbere, tempori illius non responderint, idè pervidit aliquid adhuc inexplorati itineris circa Theoriam Lunæ superesse. En proinde quid literis die Martii xxj. ad Longomontanum Rostochii versantem datis hac occasione scripserit. Constitueram heic edere sex illos quaterniones, qui in Luna desiderantur, atque sic Tonum Primum Progymnasmatum absolvere, ut in hisce Franco-furdianis Nundinis exstare possent: & jam inchoatus erat labos ille Typographicus, postquam papyrum meam impressoriam Vandensburgo acceperam; verum, dum Eclipsi Lunæ die ultimo Januarii diligenter heic per mea Instrumenta attendo, deprehendi ejus Initium per duas quintas unius horæ quamproximè calculum pravertere; idèoque à proposito destiti, donec huic deviationi provisum fuerit. Scis enim me exactam requirere concordantiam, quoad fieri possit. Nec satis mirari possum, qui fiat, quòd Eclipsis anni lxxxij. in Ianuario etiam facta, ac propè Apogæum tam belle nostris numeris conveniat; hæc autem pariter juxta Apogæum, & eodem anni tempore ita discrepet. Suspicio igitur aliquam adhuc inæqualitatem anomalix Lunæ subesse. quæ post aliquot annos, per-

1599. *peracta Eclipsium ad similia fermè loca restitutione, praesertim juxta Apogaeum & Perigeum evidentius pateat. Qua de re tecum, qui omneis nostras Eclipsis diligenter examinasti, atque ipsarum varietatem perspectam habes, conferre a-
rem, ut eò citius huic obstaculo succurratur; quod facile fieri posse existimo: sum enim jam in aliis rebus occupatissimus, ut satis huic disquisitioni vacare nequeam. Si igitur me accesseris cum auriga VVittebergensi, ubi isthuc reversus fuerit, rem mihi apprimè gratam, nec tibi inutilem praestiteris. En verò quid hifce subji-
ciat. Sum, inquit; denuò evocatus Pragam, ex clementissimo Caesaris man-
dato per literas amplissimi Domini Procancellarii Coraducti (ut ex adjuncto ex-
emplari vides) & paro nunc omnia ad iter, quod tamen ante Pascha ingredi non licebit, ob aquarum nimiam copiam, postquam nives subitò dissolutae sunt, vias difficillimas, & periculosas reddentem. Si adfueris, & me comitari libuerit, dabo operam, ut tuis rebus rectius consulatur, quam uspiam alibi. Sin verò hec manere, aut redire isthuc mavis, erit & hoc tibi liberum, Ego tuis commodis quocumque modo, quantumque in me est, sedulo studebo: non patiar ullum erga te of-
ficiam desiderari. Vale, & literas has nemini ostende.*

Itaque, cùm pestis Pragensis desæ viisset per hiemem, & Imperator sese in urbem vere appetente recepisset, discessit eò Tycho vere procedente. Cùm accederet, misit ad eum Caesar, qui ipsum in Curtianas ædeis in Retfchino sitas (quas & jussit in illius usum apparari) deduceret; ac vetuit, ne ad se salutandum, priusquam illeic congruè interquievisset, induceretur. Inductum deinceps dicere non licet, quanta illum humanitate optimus Princeps exceperit, qui & non diù suspensam hæere illius mentem voluit, sed statim rata ipsi fecit in annuam pensionem tria aureorum (Goltguldim) millia: ac recepit quoque se prima quaque occasione addicturum illi, familiaeque, & posteris idoneum, insigneque feudum; ac domum etiam intra urbem, in quam dum luberet, se reciperet, pro suo genio vitam acturus. Possè illum intereà Curtianas ædeis incolere, quibus non fuissent ejus studiis exercitationibusque, sive Astronomicis, sive Chymicis, sive quibuscumque foret libitum, accommodatiores repertæ; aut, si fortè ea extra urbem tractare magis commodum foret, varias sibi esse in vicinia arceis, quarum esset ipsi visam omnium opportunissimam concessurus. Mandavit prætereà, ut quicquid quocumque modo necessarium videri posset, ministraretur: ac effectum proinde est, ut Tycho dicere nihil aliud in animi grati testationem potuerit, quàm verbis idoneis, quibus

quibus eum testatum faceret, deficientibus, incubiturum in eo se, ut 1599. totum pro se Cœlum loqueretur, ac tota sciret Posteritas, quanto perflugio Regina artium Princeps Maximus, Optimusque fuisset. Non addo, quanto eum affectu complexus Coraducius fuerit; qua benevolentiaë testificatione Barovvitiis; qua exultatione Hagecius; addo solum, fuisse eum sibi, suæque fortunæ gratulatum, quòd sibi, ut alteri Aneæ fata ostendissent quietas sedeis, ubi esset fas regna Uraniaë resurgere; ubi tot illas machinas, quasi erranteis Deos, agitataque Numina considerare licitum foret: ubi demum posset illud dicere, *Perieramus, nisi perissemus*. Heinc, quam-primùm lustrata domo, ac penè adoratis, ut sic dicam, quacumque per eam incedebat, optimi Curtii vestigiis (deprehendit autem per amplam, ita magnificè exstructam) delegit locum maximè omnium observando idoneum; ac fieri curavit pedestallum fulciendo Organo comparatum, ad quaternam cuius latera oblonga hæc fuere depictæ effigies: in uno quidem Regis Alphonsi, ac sub eo sedentium Ptolemæi, & Albategnii: in altero Caroli V. ac sub eo Copernici, & Appiani: in tertio Rudolphi II. ac sub eo ipsius Tychonis, solius mensæ affidentis, inque Cæsarem respectantis: in postremo Friderici II. Regis Daniæ, ac sub eo arcis Uraniburgi, cum subscripto hoc aureis literis Epigrammate, quod Christophorus Arnoldus Silesius, Poëta laureatus condidit;

Vrania sacrata domus, tuus incola ubi nunc?

Parte Rudolphæa, respice, Tycho sedet.

Solius auspiciis quia Gloria digna Rudolphi,

Sub quibus Astrorum grande peremet opus.

Hieronymus quoque Treutlerus, is scilicet Juris-consultus, quem in Land-gravii funere perorasse meminimus, cum tunc verfaretur in Cæsaris aula, hæc evulgavit carmina.

Marte Alphonsus erat magnus, sed major ab Arte

Semper victurus, maximus & Tabulis.

Queis, licet eximius, licet haud respondeat Astris,

Digna tamen tanto Principe cura fuit.

Iam tua Laus major, major tua cura, Rudolphe.

Que nova plena novo surgit ab Astronomo.

Hic est ille Tycho, modò quem submitit in orbem

Vrania, ille, orbi reddat ut Vraniam.

1599. — *Omnibus Alphonſis felicior ime Rudolphe,
Cujus ab auspiciis hoc reparatur opus.
Egypti Aſtronomus clarus, ſat clarus & ille,
Qui modo Terrarum currere fecit onus.
At mage temporibus clareſcent ſidera noſtris,
Aère, Rudolphe, tuo; Tycho, labore tuo.*

Tametsi verò Organa suis è thecis educta explicuit, idque ut Rudolpho gratificaretur (qui & pervidere ea voluit, & exquisito eorum artificio delectatus est, & quo essent usu studiosè accepit; & descriptis majoribus, quæ relicta in Dania fuerant, adhortatus Tychonem est, ut ea advehi quamprimùm curaret) nihilominus, quia brevi agnovit non licere sibi in aulâ tam ampla, tantaque invistentium frequentia, esse quantum vellet, quantumque opus foret, solitario, ac unum omninò ex oblati extra urbem locis esse deligendum; ideò segiùs se ad observandum, donec in urbe fuit, comparavit. Observata est tamen illeic, tum Eclipsis, quæ mense Julio contigit, tum Poli altitudo, quam aliquoties venatus est ex Meridiana altitudine tam Solis, quàm aliquot Stellarum. Ac Polarem quidem altitudinem esse deprehendit graduum 50. min. 4½. Quod spectat verò ad Eclipsin, quæ memorato Julio, ac die ejus xij. sive, stylo novo, xxij. Oriente Sole contigit, non tam ipse eam observavit, quàm uni studiosorum observandam commisit. Quippe ad Longomontanum scribens. *Eclipsis*, inquit, *Solis in Julio hujus anni circa ortum visa, meis Instrumentis Praga quoque in turricula veteris Collegii observata est per Joannem meum Hamburgensem, adstantibus aliis, deprehensusque est Sol, cum elevaretur duobus gradibus, deficientibus saltem totidem (hoc est duobus solùm) minutis, quasi unum digitum de limbo versus Septentrionem inclinato, interventu Lune amississe, & postea successivè rotunditatem acquisivisse consuetam.* Quibus ex verbis intelligitur Eclipsin jam tum fuisse decreſcentem, cum in Catalogo perhibeatur accessisse (accederè debuisse) ac digitos tres, & horâ quidem 4. ac min. 8.

Quod dico autem, *die xij. sive, Stylo Novo, xxij.* hoc facio, ut sit occaſioni admonendi hoc loco, quoscumque mensium, annorumque dies memoravimus (nempe dum observatum, actum, scriptum quid fuisse relatam est) esse eos habendos stylo Veteri, seu quasi ex Juliano Calendario, ex quo nulla facta detractio: id nempe, quia Tycho ad hoc usq;

tempus hujusmodi stylo, prout apud Danos, aliasque aliquot nationes ^{1599.} moris est, usus fuit, ipsumque in Progymnasmatibus constanter retinuit. Quos verò deinceps referemus dies, habendos esse stylo Novo, seu quasi ex Calendario Gregoriano, reformatòve, quod Julianum diebus decem antecedit, propter detractos totidem ab anno usq; M.D.LXXXII. & mense Octobri (cujus cum numerari deberet dies quintus, numeratus fuit quintus-decimus.) Id videlicet, quia Tycho deinceps hoc eodem Stylo usus fuit, prout mos est in Bohemia, aliisque regionibus, in quibus Gregoriana Calendarii reformatio viget. Qui certe anno superiore scribens Wandelsburgo ad Scaligerum datas literas dixerat, die xxiiij. Aug. Stylo veteri; scribens jam ad Longomontanum, datas die xx. Augusti Stylo novo dicit: ac anno sequente, 4. Augusti, Stylo novo, anno Christi vulgari, &c. Et Snellius aliquot ipsius observationes referens, quas appellat Bohemicas, eas descriptas dicit Stylo Gregoriano.

Porro ex arcibus, domibúsve, quarum illi Cæsar extra urbem optionem dedit, quasque sub Maij finem invisit, tres fuere, quas ille splendidissimas, jucundissimas, *eximias* vocavit; una Brandisium, altera Lyssa, tertia Benachia, seu Benatica; singulæ non toto uno die, dieve dimidio ab urbe distantes. Non delegit autem Brandisium, tum quòd situs foret aliquantò declivior, tum quòd audiret Cæsarem eo maxime loco, tanquam venationi peropportuno delectari. Ex cæteris verò Benachiam commodiorem sibi visam prætulit, quam & Bohemorum Venetias, ob amœnitatem est interpretatus. Unde & eam describens, *Est locus, inquit, editus, ut undique liber pateat horizon. Edificia splendida, & commoda. Propè est parva civitas ad fluviolum Lisar in Albim excurrentem sita, ipsi arci quasi contigua. Distat Pragâ quinque milliaribus, via existente plana, ut iter saltem (hoc est tantum) sit sex horarum, & ad Septentrionem quidem; sed non-nihil tamen ad ortum, versus Silesiam; ita ut Gorlicium duorum saltem dierum itinere hinc removeatur.* Itaque quam-primum commodum est visum, accessit Cæsar Capitaneum, Præfectumve Brandisii, mandavitque illi, ut Tychonem in Benachia arcis possessionem inmitteret; & quicquid necessarium foret, provideret. Quare & res præstita fuit sub diem Augusti xx. transitumque Brandisio est, unde literas ad Longomontanum, tanquam in transcurso, & festinanter dedit. Quam-primum illic constitit, tenere se non potuit, quin carmina hæc funderet.

1599.

Subtraxi reditus, laudes, & temporis usum;
 Pluraque tentabas, Patria, darina mihi:
 Ast ego, dante Deo, superans incommoda quæque,
 Consciis & recti, nil tamen ista moror.
 Ingenio, genioque meo comitorque, fruorque:
 Dania, in hac poteris juris habere nihil.
 Restituit reditus, laudes, & temporis usum,
 Pluraque præstabit Cæsaris ampla manus.
 Ergo, ingrata, vale, mea Patria: Patria jam sit,
 Quam mihi clementer, magne Rudolphe, dabis.
 Donec in abstrusis, sine fine, & limite Cælis,
 Ad patriam æternam, te duce, Christe, ferar.

Deinde & hæc, quæ supra januam novi Observatorii legi voluit.

Quæ Boreas remittit, Rudolphus Sacra Secundus
 Hinc clemente manu transtulit Vraniam.
 Auspiciis igitur lustrent nunc Cæsaris orbem:
 Clareat ut ille solo, clareat ille polo.
 Dum Cælum Astrorum, dum Sol, & Luna manebunt;
 Hinc tibi perpetuò nomina, Cæsar, erunt.
 Gratiaque Astrorum Authori sit summa, quod Astra
 Exsilium in terris non tolerare sinit.

Hæc item supra januam novi Laboratorii.

Pyronoma secreta artis, quæ terrea versat,
 Etheris astriferi viribus analogæ;
 Hinc quoque Rudolphi traduxit cura Secundi,
 Dum simul Arctoïis hæc reprobata forent.
 Ergo illi ut superus modo se manifestat Olympus,
 Sic referet gazas infima Terra suas.
 Felix in terris Cæsar, super athera felix,
 Etheris, & Terra, cui sacra vima patent.

Scriptis quoque subinde Tycho, die videlicet ultima Augusti, ad
 Ioannem Georgium Hervvartum ab Hoënbürg Jurisconsultum, &
 Duci Bavarix à Secretis consiliis (ac deinceps quoque Cancellarium,
 Præfectum Svvabæ, &c.) quem nôrat à juvene usq; impensè amantem,
 peri-

peritumque Astronomiæ, & ad quem scribendi opportunitas proximi diebus fuerat oblata. Ubi verò illi fortunam exposuit, communicavit totam rationem Lunaris sui Systematis, cum adjuncto diagrammate, & calculo etiam Lunaris Eclipseos. Edisseruit insuper varia de Luminarium defectibus, deque eo, quòd Venus non comparuisse aliquando præter solitum traderetur. Prætereo autem illum deinceps rescripsisse mense Septembri Monachio; & lætitiâ summam testatum, quòd prout animus sibi præfagierat, Cæsar ipsi ejusque studiis pro dignitate prospexisset, multa eruditè reposuisse, ac circa antiquorum observationes potissimum, quas non exactas causatus est; insinuasse abs se collectas aliquot veteres Eclipseis, quæ eatenus animadvertæ, supputatæque à nemine forent, quasque averet ex Tabulis Tychonicis expendere; nihil morari se solvendi cujusquam trianguli difficultatem; solvere se enim multiplicationum, ac divisionum vice, additiones solùm, subtractionesque usurpare (quod ut fieri posset, docuit post-modum suo Logarithmorum Canone Neperus.) Quia verò Tycho exoptârât, ut ad cæteros Principes, qui eruditionem non averfarentur, sic ad Bavaros ipsos quoque Libros suos transmittere, idcirco subjunxit Hervvartus, *Principes mei clementissimi, id enim scire desideras, studiis quidem hisce non admodum afficiuntur; at tamen literas, & literatos amant; ita ut sperem munus illud tuum, de quo scribis, futurum esse illis gratum, atque acceptum; mihi certè erit quam gratissimum.* Adjecit porrò etiam hæc. *Habet serenissimus Princeps meus Bibliothecam instructissimam, regis sumptibus comparatam, & Libris MS. Hebræicis, Græcis, &c. refertam. Mitto his junctum Indicem Librorum Mathematicorum, quem velim apud te retineas, ut si fortè occurrat Liber aliquis, quem ex iis desideres, ejus me certiore reddere possis.*

Sed hæc ut mittam, cæteras inter ejus loci destinationes, curæ præsertim fuit providere, quæ exciperentur studiosi, numerosique viri idonei, variis in rebus adjuturi, de quibus, præter jam habitos, ad se evocandis sollicitus fuit. Scilicet & jam scripserat, & deinceps quoque ad Kepplerum, ut accederet, scripsit. Impetravit à Cæsare ad Marchionem Brandenburgicum literas, quibus ab eo petiit, ut suum Mathematicum, memoratum putà Mullerum, morari apud se aliquantisper pateretur, sic nempe ipsi, ac Mullero, priusquam Wittebergæ se jungerentur, convenerat. Accersit quoque ex orientali Frisia Da-

videm.

1598. videm Fabricium, partim quidem, ut sibi esset à privatis concioni-
bus, sed maximè, ut operam in Astronomicis præstaret; quippe cujus
indultriam nosset, ex quo aliquandiù collaboratorem Wandesburgi
habuerat. Quin-etiam, quia ex literis à Rothmanno datis, & à Rol-
lenhagio (Astrologo illo scilicet, quicum suum Thema natalitium
communicavit) Wittebergæ acceptis, esse adhuc in vivis Rothman-
num innotuerat: eapropter ad eum quoque scripsit, & ad se, si liceret
quidem per valetudinem, invitavit. Accepit verò tantò majore cum
voluptate eum superesse, quantò Ursus Dithmarsus (sive, ut ipse lo-
quitur, *Vrsina ista, & Dithmarsica bestia*) rumorem sparserat fuisse ipsum
pudendis nescio quibus morbis pridem infectum, & tandem confe-
ctum. Scilicet fuerat ille quoque Rothmanno eapropter infensus,
quòd Cassellis transiens, & Tychonem convitiis proscindens, re-
pressus ab eo vehementer fuisset; ex quo hæc ejus verba leguntur in
literis mensis Septembris anni LXXXVI. *Plura scriberem, præsertim de
impuro nebulone Nicolao Raymaro Vrso Dithmarso, qui superiori hieme apud
tuam Excellentiam typographicam literarum collectionem, & ordinationem,
ut opinor, exercuit, &c.* Utque hoc adhuc interjiciam, id ipsum, quod
Tycho conjecerat, evenit, quatenus aliquantò post ad Longomon-
tanum scribens. *Ceterum, inquit, de fera ista Dithmarsica, nimis effera,
& bruta, ut aliqua subjungam, licet indigna sit, cujus recordetur, scias istam
ante aliquot septimanas, prout nuper rescivi, Pragâ se subduxisse, sive malè
sibi conscia, & quod justas pœnas per leges formidaret; sive quid aliud sinu suo la-
tenter more suo ruminans. Sed investiganda tamen suo tempore per otium, atque
in jus pertrahenda, & punienda, quod etiam optimi quique Pragæ suadent.* Vo-
cavit quoque duos, quos Wittebergæ nôrat, studiosos calculi admo-
dum peritos, & acciri se per Jostelium petentis: ne quid dicam de
cæteris, quos etiam ultrò accessuros speravit.

Non censuit verò amplius morandum, quò minus mitteret quaesi-
tum, & familiam residuam per Tegnagelium reducem, ac destina-
tum generum, & quæ majora in Dania Instrumenta reliquerat, per
primogenitum Tychonem. Fecit hoc porrò Cæsare, ut jam memini-
mus, hortante; & cum dedisset comitem filio Paschaliû Mulxum,
scripsit quoque ad Longomontanum, ut si ipsis vellet se tertium in iti-
nere adjungere, & cum iis in Daniam, inque desertam Insulam profi-
cisci, ac eodem curru in Bohemiam cum ipsis iisdem regredi, intelli-
geret

geret hac quoque ratione rem sibi gratam esse facturum: *Vipote*, inquit, cum sciam te *Instrumentis majoribus componendis, & conservandis, atque in ius, quæ huc mechanicè facienda sunt, solertem esse, eaque ritè præordinare posse, tum quoque urgere, ut sine temporis jactura omnia mature, & rectè conscribantur.* Subjunxit autem; *Scrispsit jussu Cesaris magnificus Dominus Barwiccius supremus Imperii Secretarius, Cesari intimus, imò apud ipsum, Fac totum, uti loquuntur, ad Dominum Henricum Rommelium, ut Astronomicarum rerum, quascumque ibi residuas habuero, ejectionem promoveat; & ego pariter ad Aulæ Magistrum hac de re literas dedi.* Ac illi quidem tum discesserunt; Longomontanus autem accedere tandem ad Tychonem prætulit, cum ob verba illa, quibus conclusa Epistola, *Hæc festinanti calamo ad te exarata boni consulas; atque desiderii nostris, tuoque commodo morem gere. Videbis heic locum amœnissimum, in edito, & saluberrimo aère situm: tum ob hæc, quæ priùs inserta: Exoptarem primo quoque tempore quaterniones pauculos, qui in Tomo Progymnasmatum nostrorum primo desiderantur, labore Typographico compleri: siquidem ea, quæ incuria Hamburgensis Typographi perdidit, usui, scis, esse nequeunt, nec VVittebergæ ea recudere, ob causam tibi notam placuerit. Inveniemus facile rationem, ubi simul fuerimus, quò obstaculis, quoad nunc fieri potest, succurratur, ut Liber is brevi in lucem prodire possit. Cogita enim quanto non solum meo damno tot exemplaria tandiù mecum reservo, sed & quam desiderio aliorum, minus, dum publicatio differtur, satisfacio. Poterit etiam mox subsequi Prima pars secundi Tomi, quæ de Cometa anni LXXVII. unà cum Apologiis huc pertinentibus luculenter agit: donec altera pars reliquorum Cometarum à nobis observatorum descriptiones complectens (quarum fundamenta in promptu sunt) subjungatur.*

Sed quid Longomontanus quidem eò appulsus peregerit, aut quantiù ille ic cum Tychone moratus fuerit, dicitur postea. Interea, cum literis illis dixerit se jam observasse Polarem altitudinem grad. 50. minut. 16. scilicet ex Sole, & Stellis ad Meridianum appellentibus: adnotandum est fuisse eam deinceps illi observatam minutis $2\frac{1}{2}$. auctiorem, cum per brumam venatus est, tam maximam vesperi, quam minimam manè Stellæ Polaris elevationem, ex qua aliunde deducitur, distitisse tunc eam Stellam à Polo grad. 2. minut. 51. sec. 5. Tandem autem habita ratione observatæ Cordis Leonis altitudinis, *Satis præcisè, inquit, scopum tetigerimus, statuentes Benaticæ Poli elevationem gr. id. 50. minut. 18.* Circa ejusdem loci longitudinem, scribit Snellius assumpisse

2a @ para

1600. assumpsisse eum illam in Lunari Eclipsi 9. min. temporariis Uranibur-
gicâ majorem; idque, cum in Solari Eclipsi paullo aliter. An verd
= cum Eclipsis Solis ea videatur fuisse, quæ insequente Junio observata
Benaticæ fuit, & de qua dicitur aliquantò post, Eclipsis Lunæ ea
fuit, quæ mensis Januarii die xxx. antecessit, quàmque in Catalogum,
perinde, ac Solarem non retulit? Utcùmque sit, notandum est, inci-
pere ab hoc Januario, Kalendisque ipsius, Spicilegium Observatio-
num tam Benaticæ, quàm Pragæ habitaram, quod à Snellio editum
est. Eo continentur non modò Solis, sed aliorum etiam Planetarum
Meridianæ aliquot altitudines, ac non pauca quoque eorundem à
Fixis distantia, etiam Mercurii; etiam Veneris interdum conspecta,
à Sole.

Heic jam, cum Kepleri ad Tychonem accessus memorandus sit,
videtur res verbis ipsiusmet dicenda. Ille ergo, post recitatum,
quod & jam antè retulimus, literarum Tychonis argumentum, Cum,
inquit, non statim ego responderem, Braheus eodem argumento plures ad me
per annum sequentem scripsit Epistolas, quarum una post aliam suâ qualibet
morâ interpositâ, mihi sunt reddita. Interim Gracj dissipato nostro cætu
discentium, ipse salarium, quod capiebam à Proceribus Provincia, sine opera,
bene collocaturus, consilium tandem cepi Tychonem Brahe visitandi, toties in-
vitantem. Et commemorato Tychonis Benaticam usque progressu,
Hæc omnia, inquit, mihi Fridericus Hofmannus L. B. Styris Imperatoris
Rudolphi Consiliarius aulicus, qui tunc Pragâ venerat, retulit: me ad cape-
sendum iter adhortatus est, loco mihi oblato in comitatu suo. Ita factum, ut
ad Braheum venirem initio anni M. DC. quando Ferdinandus Archidux nup-
tias Gracj celebravit cum consobrina sua Bavarica: brevique captis Brahea-
norum laborum, vicissimque exhibitis ingenii mei experimentis, pactus condi-
tiones cum ipso commorandi, quas Styria Proceres ratas haberent; post aliquot
mensum conversationem reversus sum Gracium. Nimirum, ut inde fami-
liam transferret: quippe idemmet alibi tempus accessus, abitusque
specialius definiens, Anno, inquit, M. DC. mense Februario, primum ad
Tychonem veni Benaticam, prasente Longomontano, crebris à Tychone literis
è Styria evocatus, occasione ab editione mei *Mysterii Cosmographici* suppedita-
ta, pactusque cum illo mense Junio, reversus sum in Styriam, accersitum fa-
miliam, & supellectilem librariam.

Vides obiter adfuisse jam tum Benaticæ Longomontanum. Ta-
metfi

metſi verò ille debuerat Luna præſertim incumbere; nihilominùs 1600.
 occasione Martis per ea tempora Acronichi, oppoſitioniſque ipſius
 cum Sole, quæ obſervata die Januarij xxix. jam fuerat, reperit Kep-
 plerus illum occupatum in corrigenda Martis Theoria, quæ adum-
 brata cum cæteris ex Dania uſque fuerat. Keplerus ergo, qui ad Ty-
 chonem accedens, habuerat maximè in votis addiſcere veras corre-
 ctasque Eccentricitates, proportionefque orbium, ac in Marte potif-
 ſimum, cujus eſſe Sidus inobſervabile non abs re dictum à Plinio nõ-
 rat; idcirco lætatus ſummoperè eſt factam occaſionem, qua & edo-
 ceri hæc poſſet, & periculum facere meditationum in ſuo Myſterio
 Coſmographico expreſſarum. Reformabatur tunc Tabula mediarum
 Martis oppoſitionum ab anno uſque M. D. LXXX. excogitataque Hy-
 potheſis erat, quæ eas omneis repræſentaret ad duo proximè minuta,
 ſecundùm longitudinem; unde & conſtructa erat mediorum motuum
 Tabula, unà cùm æquationibus, ac diducti etiam motus medii tam
 Apogæi, quàm Nodorum in circumſtanteis quadringentos annos, ut
 de Solaribus dictum eſt: at quæ erat fœlicitas ſecundùm longitudinem,
 non eadem tamen in ſitu Acronicho ſecundùm latitudinem ſuccede-
 bat; laborabatque adedò Longomontanus circa id, circaque orbis an-
 nui Parallaxin. Suſpicatus ergo eſt Keplerus eſſe Hypotheſin haud
 ritè aſſumptam; poſſeque rem fortè non malè quadrare ad ea, quæ in
 ſuo Myſterio præconceperat; ac ea de cauſa diſquirere cum Longo-
 montano, & Tychone cœpit, num poſſet alia ratio Hypotheſeos in-
 ſtitui, quæ tot loca Planetæ Eccentrica exprimeret, & falſa-ne ea
 eſſe poſſet, quæ id eatenùs per omnem Zodiaci circumductionem
 præſtitiffet, Obtinuit proinde à Tychone, & obſervationum de Marte
 pervidendarum copiam, & ut eiſdem ſuo modo uti, ſuoque inſtitu-
 to accommodare poſſet, licentiam. Cùm non potuiſſet autem, donec
 Benicæ fuit, rem perficere; illi tamen acriter adedò per aliquot an-
 nos deinceps incubuit, ut novennio poſt, inſigne Opus ediderit *De
 Stella Martis moribus, ex Obſervationibus Tychois.*

Mitto porrò, cùm agnoviſſet intra primum octiduum, quo cum Ty-
 chone fuit commoratus, placere ipſi, quemadmodum Ptolemæo quo-
 que, & Copernico, Planetas in ſuis inæqualitatibus motum Solis reſpi-
 cere, non apparentem, ſed ſimplicem; cùm ipſe tamen Myſterio inſi-
 nuafſet oppoſitum; idedò rem in Marte expendere cœpit; ac tametſi

1600. rem non planè evicit, priusquam inde discederet, occasione tamen fuit, cur Longomontanus deinceps in Theoria Lunæ occupatus, deprehenderit inæqualitatem Lunæ menstruam esse alligatam ad verum, non ad simplicem Solis motum. Ac deprehendit quidem etiam, maximèque cum animum ad Theorias Martis, Veneris, & Mercurii adjiceret, id ipsum, quod Tycho ante annos novem subodoratus fuerat, Eccentricitatem Solis in Progymnasmatibus assignatam esse imminuendam, partemque illius tribuendam circulo æquatorio, ut si æquales arcus circuli Solaris inæqualibus mensurarentur temporibus: Verùm ipse Tycho, dum ex eo quæreretur; vellet ne aliquam ejus rei mentionem in Progymnasmatibus fieri, Cum, inquit, *quantitas hujus Aequantis nondum exquisitè constet, in præsens intermittam; Nam hoc quidem negotium tardè procedit; ego verò propero, ut librum, vel tandem aliquando edam.* Quare & minùs mirum, si dimissis tantisper tam Martis, quàm cæterorum Planetarum Theoriis, Longomontani industriam usurpaverit, in luxata Lunæ Theoria constabilienda, quæ iteratò mandata typhis in Librum tandem infereretur.

Cæterùm res penè perfectà jam erat, cum fuit denuò quidpiam negotii factum ex Eclipsi Solis, quæ die ultima Junij contigit. Siquidem cum ex calculo, juxta factam eatenus restitutionem instituto, vix ad digitos quatuor perventura esse speraretur, digitos tamen quinque excessit, fuitque omninò major digito plusquam sesqui-altero: atque adeò cum cœperit minutis à Meridie 46. & desierit hora 2. min. 47. duratio evasit speratâ productior; fuitque idcirco aliquid adhuc Julio insequente restituendum. Utcumque sit, Longomontanus, præmissis Eclipsion à Tychone observatarum Catalogo, unà cum mediis motibus tam diurnis, quàm annuis, qui Longitudinis Lunæ à Sole, Anomalix, & Latitudinis dicuntur, eam probavit Hypothesin, quam etiam xx. post annis in sua Astronomia Danica retinuit, hocque sub titulo exposuit, *Descriptio, ac demonstratio Theoriæ Lunæ, olim apud D. Tychonem B. in Bohemia Authoris operâ simul inventæ, & libro primo Progymnasmatum ejus insertæ.* Constat ipsa primùm ex Absidum linea, circuloque Eccentrico, cujus centrum ita moveatur supercirculo per ipsum mundi centrum transeunte, ut in qualibet conjunctione, & oppositione unà cum mundi centro coincidat. Deinde ex Epicyclo duplici, majore nempe, qui motu menstruo in consequentia

trans-

transferatur, & minore, cujus centrum quidem in superficie majoris erat in præcedentia (supernè videlicet) sed superficie tamen Lunam in consequentia duplo celerius sic revehat, ut quoties ejus centrum est in Apogæo majoris, Luna sit ejusdem majoris centro proxima, quod in conjunctionibus, & oppositionibus fit: quoties in Perigeio, remotissima, quod in Quadraturis contingit. Denique ex Circello circa majoris Epicycli centrum, in transversa cujus diametro intelligatur fieri Variatio, seu quædam quasi libratio explicandæ inæqualitati à Tychone inter Quadraturas, & Syzygias, hoc est conjunctionem, & oppositionem, deprehensâ.

Subjuncta deinde speciali pro Luna Æquatione temporis, tum Epochas motuum mediorum deducit, partim in collectis, partim in expansis annis, ab usque M. cccc. ad usque M. d. ccc. ac in singulis etiam annis, mensibus, diebus, horis, minutis, cum adjuncta iis Tabula Prosthaphæreseos Epicyclicæ, unaque Elongationis à centro, & Eccentricitatis; & subjuncta ratione supputandi ex Tabulis (idque præter demonstrationem Geometricam) veram longitudinem Lunæ. Tum ad eritendum pari modo Lunæ latitudinem, adhibet & schema speciale, & Tabulam Prosthaphæreseon pro motu Nodorum, qui non fuerat ante Tychonem inæquabilis habitus; & Tabulam ipsiusmet latitudinis, quæ ante eundem habita gradibus quinque major non fuerat, cum ipse deprehenderit excurrere illam ad usque minuta $17\frac{1}{2}$, ulterius; & exemplum (præter adjunctam similiter demonstrationem) ejus eruendæ ex Tabulis; & modum investigandi Nodos, ac reducendi Lunæ loci ad Eclipticam, Tabella hac de re adjuncta. Tum exhibet variam Lunæ à Terra distantiam, maximam putà terrenarum semidiametrorum $69\frac{3}{4}$, minimam $52\frac{1}{4}$, & cohærenter Tabulam Parallaxeon Lunarium, per singulos gradus altitudinis; & habendo quidem eam, quæ in ipso horizonte fit, Luna existente remotissima, minorum $65\frac{1}{2}$, & existente proxima, minorum $65\frac{3}{4}$, idque cum aliquot subjunctis exemplis, & adhibita etiam Refractionum Tabula, habendo maximam, seu illam, quæ in horizonte creatur, minut. 33. illam, quæ in uno altitudinis grad. minut. 25. atque ita ex ordine: penè ut dictum est circa Solem. Tum demùm tradit methodum supputandarum Eclipseon. Declarat nempe, qua ratione inquirere tempora Syzygiarum mediarum oporteat; qua ratione investigare, an

1600. Syzygia Ecliptica sit, & an tempus sit rectè constitutum; qua ratione in Eclipsi Solis enucleare Parallaxeis luminarium: ac subinde exhibita Tabella motus Lunæ horarii, & simul dimidii antè, & post Syzygiam diei, Tabellaque item Revolutionis Synodicæ Lunæ ad Solem per singulos menses, ac per mensis dimidium; rem fusiùs declarat, supputando Eclipsis duas, alteram Lunæ, alteram Solis, quæ futuræ erant anno insequenti, quæque deinceps, nisi Tychone fatiis jam functo, non contigerunt.

Et quod spectat quidem ad Eclipsin Lunæ, prædictum ejus medium fuit Pragæ an. M. DCI. die Decembris ix. (seu veteri stylo, Novembris xxix.) hor. 7. min. 1. quod non longè sanè abludit ab observatione Keppleri, qui illeic superstes, medium habuit hor. 6. min. 59. Quod tota autem duratio prædicta fuerit horarum 3. min. 36. quæ fuit tamen solùm observata horarum 3. min. 12. causa fuit, quòd error ut idem Kepplerus notavit, irreperit in calculum; quo incidentiæ scrupula deducta fuere hor. 1. min. 47. sec. 50. cùm ex methodo, ac Tabulis, non prodeat ampliùs, quàm hor. 1. min. 34. sec. 39. *Defectus tamen*, inquit ille, *paullò minor videbatur eo, qui in Lunaribus* (Theoricis nempè istis) *pingitur*. Ad Solarem quod attinet, ejus calculus sic pertexitur, ut Tabulæ Semidiametrorum Solis, Lunæ, ac Umbræ terrenæ, quæ Luna transit, inferatur; idque postquam est adnotatum Lunæ Semidiametrum fieri minorem solito in conjunctione Ecliptica; unde & proditur Semidiameter Solis Apogæi quidem minorum 15. Perigei autem min. 16. Lunæ verò Apogæiæ, ut in oppositione min. 16. ita in conjunctione minut. 12. $\frac{1}{2}$. Perigeiæ, ut in oppositione minut. 18. (scribit Longomontanus post suum è Bohemia abitum excrevisse errorem ad unum minutum, scilicet debuisse solùm perveniri ad min. 17.) ita in conjunctione min. 14 $\frac{1}{2}$. Denique autem Semidiameter Umbræ, existente quidem Luna Apogæja, min. 43. Perigeja verò, min. 47. Cùm pertinuerit porrò Eclipsis ad Novilunium insequens, quod contigit die xxiv. (seu xiv. st. vet.) ac prædictum fuerit Initium hor. 1. minut. 7. sec. 54. Finis hor. 4. minut. 0. sec. 32. & Quantitas non alio modo fuerit, quàm Schemate exhibita; ecce quid deinceps Kepplerus nomine hæredum Tychohis in Appendice ad Tomum primum; *Quæ causa etiam fuit*, inquit, *cur figuram Eclipsios anni M. DCI. paullò post mortem ipsius visa nihil mutaverimus; licet aliquantula sese insinuarie discre-*

discrepantia; de qua hoc monendum videtur, non latitudinem Luna, non Parallaxeis, nunququam ex præcipuis illi calculo defuisse, quò minus in quantitate cum Cælo exactissimè censentiret: sed solas Luminarium diametros in causa versari, quas quo minus expedite metiri possimus, diversæ causæ optica in utroque Luminary prohibent. Quod si Luna diametrum assumas minut. 30 $\frac{1}{2}$. Solis min. 31. de quo postea, quantitas concordabit, cæteris omnibus manentibus. Hæc itaque figura, ut dictum, à nobis relicta fuit, uti erat à Parente nostra adornata.

An heic verò obiter addam, fuisse hunc ex Kepplero locum à Longomontano postea subnotatum, dum retulit se eandem Eclipsin ultra Nidrosiam observasse, sub elevatione Poli graduum proximè 65. in ipso Horizonte, hora prima, & Refractione quidem adjunctante; adjectique, cum postea venisset Bergas Norvegiæ, ubi Polus attollitur grad. 60 $\frac{1}{2}$. Andream Fossium eruditissimum illius loci Episcopum ostendisse sibi quem delineârat Typum Eclipseos, ex relatione Piscatorum, qui illam maxima cum admiratione in littore vicino spectârunt. In eodem autem Typo, inquit, Sol in corpus Lunare intra sui complexum in medio comprehenderat, ut undequaque ad imaginem luce sua diffusa, sesquialtero digito equaliter quasi emineret. Quamvis autem (pergit) Luna heic propè Apogeion versabatur, non tamen in reformata Hypothesi propterea ita diminuta diametro inspecta fuisset, nisi densior aër, & quasi vapor Oceani intervenisset. Quod addo quidem, ut insinuem nihil esse videri necesse ad vapores Oceani, aut densitatem aëris majorem ad Boream, quàm ad Austrum recurrere; quandò id referendum ad Solam Diametrorum conditionem videtur. Siquidem, ut taceam quantum telescopium detrahendum monstret ex Diametro Lunæ nudis spectatæ oculis, ut deducimus alibi; attingo solùm Diametrum Solis fuisse à nobis ea ratione, quam aliàs tradimus, observatam, in Apogeio quidem min. 30. sec. 12. in Perigeio vero min. 31. sec. 6. Lunæ verò in Perigeio quidem min. 31. sec. 6. perinde ac Solis; at in Apogeio, non amplius, quam min. 26. sec. 36. Ex quo efficitur, ut cum in hac Eclipsi Sol Perigeius, Luna Apogeia fuerit, Solis Diameter excefferit Lunarem minutis 4 $\frac{1}{2}$, hoc est circum quaque min. 2 $\frac{1}{4}$ seu digito uno; cum illa alioquin delineatio extiterit solùm præter propter facta. Qua etiam ratione non videtur necesse, ut Kepplerus se torqueat circa memoratam superius Eclipsin anni M. D. LXXVII. in qua scripsit Clavius relictum exilem circulum circumquaque, dum idcirco ad aërem, qui Solem circumstet, recurrit,

1600. quasi Luna tunc versante in media longitudine, majore fuerit Diametro, quàm Sol, etiam Perigeus, qui tunc nihilominus ad Apogeiũ tenderet; Quippe ex nostra observatione, fuit adhuc tunc minor Lunæ Diameter min. i. sec. 40. ut proinde superfuerint circumquaque ex Sole secunda 50. hoc est triens digiti, quo potuerit ille circulus constare. Sed hæc, ut monui, obiter; nisi quòd inde habetur causa, cur observationes coegerint Tychonem ad habendum Diametrum Lunæ in Ecliptica conjunctione longè diminutam ab ea, quam illi temporibus cæteris, ac in oppositione speciatim attribuit, tametsi potiùs conjecerit aliam subesse opticam causam, quàm ut suspicari potuerit, Diametrum Lunæ Perigeiæ tantam, etiam extra Eclipsin, pati deminutionem posse. Prætereo autem, quòd reputârit Lunæ Diametrum in Eclipsi Solis nunquam esse minutis undetriginta majorem, idè illum quidem isto, de quo dicimus, anno M. DC. scripsisse ad Claviũ, *Mirari se visam ab illo anno M. D. LX. totalem Eclipsin in Lusitania, tenebrasque interdiũ nocturnas: nec enim pati sua observata, ut Sol à Luna, quantumvis humillima, totus tegatur: sed docere tamen Kepplerum argui ex Eclipsi, quam descripsimus, non esse à Tabella Semidiametrorum Tyconica standum.*

At institutum ut redeam, postquàm agnovit Tycho Longomontanum illo circa Lunam labore (eoque jam demum septenni) perfunctum, cogitare semper publicam Matheos professionem in patria, in qua aliunde exoptaret consensescere, ægrè quidem illum dimisit; sed quo erat tamen in illum affectu, humanissimè ut abiret, consentit; ac tum literas pro illius votis ad amicos in Daniam dedit, tum, quia ille significavit velle se in Poloniam per Silesiam divertere, ac inter redeundum invisere loca, in quibus observasset Copernicus; idcirco & ipsi providit de amplissimo viatico, & præter literas speciales, etiam commendatitias generaleis hoc tenore dedit. *Ego Tycho Brahe de Knundstorp, ex Dania oriundus, Sacrae Cæsareæ Majestatis arcem Benaticam in Regno Bohemia inhabitans, testor omnibus, cujuscumque conditionis, & dignitatis sint, hisce meis literis, earundem exhibitorum eruditissimum, & honestissimum virum Magistrum Christianum Severini Longomontanum, natione Cimbrum, mihi per octennium in Dania, & postea etiam aliquandiũ in Germania, & Bohemia fuisse domesticum; atque in exercitiis Astronomicis diligentem, & fidelem navasse operam. Nunc verò, cum res ejus non ferant, ut diutius mecum commaneat, vel, accrescente aetate, cogitet etiam vitæ rationem*
inire,

inire, ideòque in Patriam ad suos reverti: Ego conatus ejus nullatenus impedire volui, sed eum liberè, & cum bona gratia dimisi. Quare omnes generosos, & nobiles viros, præsertim in Dania mihi sanguine junctos, & aliàs quocumque locorum claros, ac eruditos viros officiosè, & peramanter rogatos habeo, ut prænominatum Magistrum Christianum sibi diligenter commendatum habeant, atque ad optima quæque ipsum promovere non degraventur. Invenient me vicissim in quævis officia rursum in eorum gratiam, quantum per me licuerit, præstanda quam-paratissimum. Dabantur Pragæ in Metropoli Bohemiæ, die 4. August. stylo novo, anno Christi vulgari M. DC.

Solatio interim illi erat, quòd Longomontani diceßum Keppleri accessu compensaturus foret, cum ex inopinatò literas accepit, quibus Kepplerus insinuavit non esse sibi integrum pactis conditionibus stare, quòd à Styriæ Proceribus, quorum in ære erat, unde quaque non probarentur. Quamobrem Tycho literis repetitis ad illum scripsit, ut nihil moraretur eorum stipendiorum, quæ apud Proceres merebat, jacturam; se nimirum jam cum Cæsare egisse, ut amplioribus ab eo donaretur, efficereturque Majestatis ejus Mathematicus. Scripserat jam antè ad Maginum, si accedere fortè ad se posset, incubiturus Tabulis juxta observationes eatenus peractas condendis; verum quia ille operam quidem ardente affectu obtulerat, sed ita tamen ut exemplum observationum ad se transferetur, neque enim se posse pluribus de causis transire in Bohemiam; ideò nolens Tycho observationes transdi, aut abs se distrahi, constituerat artificem coadjutorem penes se habere, cui observationes solùm necessarias collaborando subministraret. Quare & ex quo agnovit Keppleri industriam, in eo fuit constanter, ut ipsum ad se quovis pretio accerferet. Accessit proinde ad ipsum Kepplerus, totamque simul familiam, supellectilemque Librariam in Bohemiam transtulit Octobri insequente. Accessit tamen quartanâ laborans, qua correptus fuerat in itinere; unde magno utriusque dolore moliri quicquam arduum vix potuit totis octo, aut novem mensibus, quibus fuit illa detentus.

Reperit porrò Tychonem Pragæ, ibique ideò constitit, quod Tycho pertæsus incommodorum Benaticæ, commorari amplius ea in arce non sultineret. Scriptum certè reliquit Kepplerus se, cum primùm initio anni advenisset Bonaticam, invenisse eum illic *constititatem cum imperitia locorum, hominum, linguæ, morum; nec eo tamen segnius observationibus,*
 & scri-

1600. *Et scribendis ad varios epistolis incumbentem.* Aberat adhuc Cæsar ab urbe; quippe Pilsenam vere digressus, non ante autumnum inclinatum rediturus fuerat. Significato autem Tychonis de repetenda Praga consilio, assensit Cæsar, adjecitque, se, cum in urbem primum rediisset, de ædibus, quàm fieri posset commodissimis provisorum. Possè illum inter eam transferre in hortos, ædeisque Regiæ adjacentis, & Instrumenta, & familiam totam. Subinde ergo Tycho sedem iteratò transtulit Pragam, ac per idem tempus majora Instrumenta, quæ ante annum miserat quæsitum, ex Dania accipiens (familiam ab usque vere exceperat) ipsa ex navi, qua fuerant advecta, in Cæsaris hortos transposuit. Cum Cæsar deinceps rediisset, ubi addidit ex Tychone nullas videri tota urbe ædeis Curtianis commodiores, illas idcirco in ejus usum ex Curtii vidua redemit, Tychoque in eas anno insequente M. DC. I. ac die Februarii xv. migravit.

Instrumenta eodem translatis, & succedenter dispositis, observitare varia cæpit, ac interim quoque proferre è scriniis, non quæ tunc quidem perficerentur, sed quibus Kepplerus per feriationes, seu cum liber foret à febris, tempus falleret. Ac peroptasset ille quidem & plura habere, & plura aggredi; verùm Tycho partim, ut nimium ejus ardorem temperaret, partim, ut quasi in arcanis haberet semper aliquid, nihil non parcè communicabat, factus scilicet propter fraudeis, quas foret passus, diffidentior. Heinc illa Keppleri querela, cum ad Magnum scribens, *Quid hoc, inquit, mali dicam esse in arte nostra, quæ omnis justitia, fideique norma est, & origo, quod in eam fraudes irruerunt, quibus decepti retinentur viri summi, quò minus, ut par erat, quicquid proficere, in commune conferant, in publicum edant, petentibus communicent? Premit Tycho pleraque: Planetarum Theorias restauratas, Eccentricitates, proportiones orbium, ad examinanda mea Harmonica quæsi: Et mox, Observaciones quidem lectissimas porrigit, non tamen aliter, quam intra suos parietes. Labora, inquit, tu quoque credo, quod Copernicana Hypotheseos defensorem, alius ipse sententia, spectare constituit. Ac stariim, Admiranda tu quoque commemoras, simulque premere illa, & ipse profiteris. O rem indignam! adeò perdita esse tempora, ut viris doctis quoque in metu sit versandum: Et rursus, Etsi quidem ea, quæ à Tychome habeo, vicissim tecum communicare non possum, nisi ipso consentiente (fidem namque super hac re illi dedi) spero tamen te fore mihi æquum, si eorum, quæ proprio Marte adveni, liberali communicatione candorem meum perspexeris.*

Scribebat hæc porrò Kepplerus Kalendis Junii ex Styria; Eò scilicet 1601.
 hereditatis nomine uxoris adeundæ occasione recurrerat, febris licet
 nondum immunis, qua nihilominùs liberatus sub ipsummet solstitium
 fuit. Cùm mense Septembri revertisset Pragam, & prospera foret va-
 letudine, nihil ampliùs cunctandù Tycho censuit, sed manum omninò
 admovendam esse revocandis ad calculum observationibus quibusque
 præcipuis, ad multiplicia singulorum Planetarum loca obtinenda, & co-
 hærenter ad explorandum, corrigendumq; excogitatas circa illos hy-
 potheseis, nisi fortè observationes melioris notæ ipsis quadrarent; idq;
 quò possent deniq; ejusmodi Tabulæ condi, ex quibus derivati motus
 Cælo exquisitè congruerent; quod fuit illi primum, supremumq; vo-
 tum. Deducto ad Cæsarem Kepplerò, lætatus est Cæsar ipsum conva-
 luisse, ac testatus est velle se eum quidem Mathematicum sibi habere,
 sed addictum tamen Tycho, quasi ministrum à calculis. Et cùm Ty-
 cho exposuisset suum circa Tabulas institutum, ac se cogitare adjecisset
 illas ex ejus nomine, si gratum quidem ipsi foret, Rudolpheas, Rudol-
 phinàsve (uti Alphosinæ ex nomine Alphonfi fuerant) inscribere, quò
 tanta ejus munificentia in artem nobilissimam apud posteros perenna-
 ret, ac Rudolphi nomen celebre tum foret, cùm cæteri, aliunde glo-
 riam aucupati, jacerent summa oblivione obruti, planèque inglorii;
 tum assensit Cæsar, tum se ejus affectum gratè completi significavit.

Exinde ergo operæ peralacriter procedebant, Tychoque etiam in
 eo erat, ut jam tum demum publici juris Progymnasimata faceret, cùm
 ecce feralis, luctuosusque casus illum è vivis abstulit. Scripsit Kepple-
 rus in Tabularum Præfatione obiisse illum die xxiv. Novembris; at
 videtur sanè November præ incogitantia scribenti post annos xxvj.
 irrepsisse pro Octobri. Nam & tamen ibidem dicat se, ex quo rediit
 mense Septembri potuisse duos non ampliùs mensis ejus conversa-
 tione frui; intelligi id potest de duabus mensium partibus, maximè-
 que, si ad Tychonem Septembri ineunte accessit, & Tycho exeunte
 Octobri est mortuus. Facit porrò, ut ad Octobrim referenda hæc
 mors videatur, imprimis quidem, quòd in Tychonis funere Oratio,
 quam non legi quidem, sed de qua nihilominùs mihi optimus Worm-
 mius fidem fecit per literas, id ipsum apertè testetur; ac ipsa quidem ty-
 pis excusa & Pragæ, & ipso eodem anno M. D. C. I. Deinde, quòd cum
 oratione excusa fuerint carmina varia, ac cætera inter, distichon Chro-
 nolo-

1601. nologicum, quod Octobrim perspicuè notet. Denique, quòd Snellius ad calcem Tychonicarum Observationum subjunctarum Hassiacis, expressè id habeat, ac duæ prætereà ex eo loco deduci conjecturæ possint; Una, quòd Observatio illeic ultimò memorata, & ad Martem attingens, ad undecimum Octobris diem spectet, cujus perendie narratur statim incidisse Tycho in lethalem morbum (sic verò etiam postmodùm ejusdem est diei observata ultimò Meridiana Solis altitudo grad. 32. min. 48 $\frac{1}{2}$.) Altera, quòd verba ista subjiciantur, *Erat hujus morbi initio Luna in opposito Saturni, & quadrato Martis in Tauro, & Mars eodem loco, quem sibi Tycho Orientem gradum constituerat: Quippe hæc Cœli constitutio mense Octobri fuit, non Novembri.*

Fuit ergo Octobris dies xiiij. cùm ab illustri Rosemberchio invitatus nobilis Mincovvitijs, Tychonem secum ad cœnam deduxit. Priusquam considerent, non emisit Tycho, ut pro more habebat, urinam; quò effectum est, ut cùm paullò largiùs inter cœnandum biberetur, tendi vesicam senserit, provideritq; non posse se diù admodum trahere cœnam. Quare aliquantisper quidem, sed denique tamen nihil moratus convivorum leges, è mensa abiit, ac domum petiit; verùm orificio vesicæ obturato, & vi expultrice, præ nimia retentione labefactata, urinam jam tum reddere non potuit. Gravissimi exinde cruciatus, ac in iis toti dies quinque penitus insomnes transacti. Cœpit subinde non tam fluere, quàm interpedite stillare urina; ac non tam somnus placidus, quàm continens importunorum insomniorum series successit. Vigebat simul interna febris; unde & consequutum paullatim delirium etiam vigiliam fecit inquietam. Exasperabat interim malum, quòd medicorum rationem victus præscribentium audiens non foret; nec, si quid luberet, ac deposceret, ferre patienter repulsam posset. Fuere autem alii dies quinque per hæc incommoda exacti. Nocte insequente, eaque extremâ tranquillè satis se habuit, nihilq; non suave per delirium fuit. Varia inter visa, quibus fuit affectus, in hæc verba creberriimè, quasi qui carmen texit, erupit, *Ne frustra vixisse videar.* Nempe hæc illum cogitatio subierat sæpe numero, quasi lenimentum laborum, quos magnos, varioq; obibat. Juvat certè heic adscribere, quod in litteris ad Longomontanum, cùm de accersendis ad se adolescentibus studiosis, eruditisque viris egisset, in hunc modum subjunxerat: *Nam scholam Astronomicam, multorumque in eadem operas, favente cœlestium opifice, Casare clementissimè subsidia*

fida largiente, de novo erigere constituo; cujus ususfructus ad posteritatem omnem, 1602. uti spero, perseverabit, in Dei fabricæ celestis authoris gloriam, & Caesaris nunquam intermorituram memoriam, & laudabilem famam; atque, ne nos etiam frustra existuisse, talentumque divinitus concessum abscondisse, ac tempus pretiosissimum inutilibus, ut nimis multi, quod dolendum est, faciunt, contrivisse videamur.

Succedente die, quæ fuit, ut jam attigi, xxiv. solutum quidem delirium, suaque animo restituta serenitas; verùm ea fuerat morbi conflictatio, ut effæctis jam viribus, multis superesse horis non valuerit. Mortem imminere jam sentiens, optavit labores à se exantlatos in Dei gloriam cedere, filiis, generoque mandavit, ne perire eos sinerent, maximèque fulti præsidio Imperatoris optimi, cui futuros curæ nullus dubitaret. Studiosos adhortatus est, ne exercitationes intermitterent; & cum Kepplero Tabularum maturationem commendaret, meminissetq; herentem illum opinioni Copernici, tribuere Soli eam energiam, quæ Physica causa circumductionis Planetarum sit, Epicyclosq; illorum omnes sic Soli connectat, ut quisque semper periodum suam in centri cum Sole congressu absolvat, *Quæso te, inquit, mi Ioannes, ut quando quod tu Soli pellicenti, ego ipsis Planetis ultrò affectantibus, & quasi adulantibus tribuo, velis eadem omnia in mea demonstrare Hypothesi, quæ in Copernicana declarare tibi est cordi.* Aderat tum Pragæ illustris, & generosus Ericus Brahe, Suecus, Comes Wittehornius, & Regis Poloniae Consiliarius, qui ob cognationem generis antiquam, Tychonem summè deperibat, quique ab usque morbi principio ab illo non discesserat, ac per eas horas lecto assidens, quæ opus erat, eum sublevabat, animosque amanter addebat. Tycho ergo ad eum conversus, & gratias egit pro tanto affectu, & rogavit, ut cognationem totam salvere extremum juberet suo nomine. Denique, ut verbis Snellianis hoc dicam, *victa natura, inter consolationes, preces, & suorum lacrymas placidissimè exspiravit.* Atque is quidem fuit Tychonis vitæ exitus: nam quod alioquin rumor in Dania, Norvegia, ac alicubi etiam per Germaniam percrebuit, fuisse eum veneno, Aulicorum quorundam invidiâ, sublatum, verisimilitudine caret. Complevit autem Annos non plures, quam LIV. cum mensibus præcisè x. Breve tempus, si ætatem spectes, quam potuerat attingere, quamque tot inertes plerumque affequentur; at prolixum tamen, si rerum præclarè actarum magnitudinem æstimes; quarum fama est apud homines, donec amore rerum cælestium tenebuntur, perennatura.